

Belgisch staal in 2017

Jaarverslag

Woord van de Voorzitter

Voor de Belgische staalindustrie kenmerkt 2017 zich in de eerste plaats als een positief jaar inzake economische activiteit. Met een ruwstaalproductie van 7.8 Mt en meer dan 8.0 Mt warmgewalste rollen handhaaft ons land zijn zesde plaats in de Europese Unie.

Een positieve conjunctuur in de verschillende staalverbruikende sectoren zorgde ervoor dat het schijnbaar staalverbruik in Europa verder aantrok tot 159 Mt. Er wordt verwacht dat dit economisch herstel, ingezet in 2016, zich verder ontwikkelt in 2018. Het herstel blijft echter fragiel, onder meer omdat het fundamentele probleem van een te grote globale productiecapaciteit onvoldoende snel weggevoerd wordt.

We verwelkomen daarom het akkoord van december 2017, afgesloten in het kader van het "Global Forum on Steel Excess Capacity". Dit omvat een aantal richtlijnen voor verdere capaciteitsafbouw, gekoppeld aan een inventaris van diverse vormen van overheidssteun en subsidiëring. Alhoewel deze maatregelen vrijwillig zijn, kunnen zij een belangrijke eerste stap vormen om komaf te maken met allerhande marktverstorende praktijken.

Verontrustend blijft het bijzonder hoog importvolume van staal naar de EU28. Met bijna 25 miljoen ton in 2017 bleef de import* op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2016. Op de lijst van belangrijkste exporterende landen naar de EU zakt China van de eerste naar een derde plaats. Deze terugval komt er mede dankzij de talrijke antidumpingheffingen op Chinese staalproducten en de beter dan verwachte prestatie van de Chinese interne economie in het voorbije jaar. Helaas dient vastgesteld te worden dat de daling van de invoer vanuit China snel ingevuld wordt door tal van andere niet-EU-bronnen. In 2017 komt de grootste import van gewalst staal uit Turkije en India, gevolgd door China en Zuid-Korea.

Binnen de EU28 bekleedt België de eerste plaats als producent van roestvast staal. Zorgwekkend is dan ook de vaststelling dat het jaar 2017 inzake de invoer van roestvast staal een nieuw hoogtepunt vormt. Naast een stijging van koudgewalst is er nu ook een belangrijke toename van warmgewalst roestvast staal.

Voor de Europese en Belgische staalindustrie was 2017 eveneens een jaar waarin verschillende Europese wetgevende initiatieven – met belangrijke impact op onze activiteiten – hun definitieve vorm verkregen.

In het kader van de modernisering van de "Trade Defence Instruments" (TDI) werd in december 2017 een politiek akkoord bereikt tijdens de trilooggesprekken op Europees niveau. Dit resultaat wordt voorzichtig positief onthaald, daar het de procedure bij onderzoek naar antidumping versnelt en een correctere bepaling van de winstmarges mogelijk maakt.

Eveneens werd een akkoord bereikt rond de nieuwe "Anti-Dumping Methodology". Deze wetgeving trad in werking op 20 december 2017, datum waarop ook het eerste rapport van de Commissie uitgebracht werd met betrekking tot marktverstorende praktijken in China. Hoe de nieuwe procedure in de praktijk zal werken, zal moeten blijken bij de implementatie ervan. Toch dient gezegd te worden dat zowel de modernisering van de "Trade Defence Instruments" als de nieuwe "Anti-Dumping Methodology" een solide basis vormen voor de verdere uitbouw van de bescherming van het Belgisch en Europees industrieel weefsel tegen oneerlijke handelspraktijken.

Op 9 november 2017 werd tevens op Europees niveau een akkoord bereikt inzake het ETS post-2020 beleid. De finale uitkomst komt helaas onvoldoende tegemoet aan de verzuchtingen van de staalindustrie en leidt tot belangrijke tekorten in de hoeveelheid vrij beschikbare emissierechten. Vanuit de staalindustrie werd nochtans gepleit voor een aantal specifieke maatregelen die rekening houden met onze bijzondere situatie en het grote risico op "carbon leakage".

Volgens inschattingen leidt het systeem tijdens de periode 2020-2030 tot steeds verder oplopende tekorten inzake vrij beschikbare rechten. In 2030 wordt voor de best presterende staalbedrijven een tekort aan vrije emissierechten van 33% vooropgesteld. Vanuit diverse hoeken wordt daarenboven gepleit voor het fors optrekken van de CO₂-marktprijs.

Indien het scenario van toenemende tekorten met een verhoging van de CO₂-prijs bevestigd wordt, dan zal dit de competitieve situatie van de Europese en Belgische staalindustrie t.o.v. de niet EU-staalindustrie, waar een dergelijke reglementering niet geldt, substantieel verzwakken. Er wordt dan ook gepleit voor een compenserend systeem van "Border Tax Adjustment" om het gelijke speelveld opnieuw te herstellen.

Als grootverbruiker van energie is energie-efficiëntie een prioritaire doelstelling voor onze sector. De recentste studies bevestigen opnieuw het competitieve nadeel van de Belgische en Waalse grootverbruikers van elektriciteit ten opzichte van de omringende regio's en landen. Daarom blijven we pleiten voor de snelle invoering van de aangekondigde energienorm – met aangepast profiel voor de grootverbruikers – alsook de nodige corrigerende maatregelen.

Momenteel wordt door de diverse overheden aan tal van energie- en klimaatplannen gewerkt. De staalindustrie wil hiervoor zijn essentiële bijdrage leveren. Zo wordt reeds op Europees niveau een opijsting opgemaakt van een aantal mogelijke doorbraaktechnologieën voor een CO₂-arme staalproductie. Gezien de omvang van het onderwerp is een aangepast financieel en juridisch kader, dat deze transitie begeleidt, onontbeerlijk.

In juni 2017 werd opnieuw een sectoraal akkoord gesloten tussen de sociale partners van onze sector. Ik wens dan ook alle medewerkers en ruime betrokkenen te bedanken voor hun engagement in één van de negen productiesites die ons land telt. Zij zorgen ervoor dat Belgisch staal zijn gewaardeerde bijdrage blijft leveren aan de talrijke toepassingen van het materiaal in onze samenleving.

Wim VAN GERVEN
Voorzitter

(*) Exclusief halffabrikaten en roestvast staal

COVER (v.l.n.r.): Staalproductie (NLMK La Louvière), foto NLMK // Staalproductie (Decosteel), foto ArcelorMittal Gent // Staalproductie (Tailored blanks robot), foto ArcelorMittal Gent // Ecotron Maasmechelen, ontwerp noArchitecten, foto Bart van Vlijmen (voor Metal Design Works) // Parkbrug Antwerpen, ontwerp Ney & Partners, foto Infosteel // Staal in de automobielsector, foto JOPK (voor ArcelorMittal Gent).

Markt

Staalverbruik en handelsbalans

De Europese staalverbruikende sectoren zoals automobiel, bouw, mechanische constructie en buizenfabricage werden in 2017 duidelijk ondersteund door een algehele positieve economische conjunctuur. Zo groeide de "SWIP" ("Steel Weighted Industrial Production index"), een maatstaf voor de economische activiteit, in 2017 met 5,0%, wat een bijzonder sterk cijfer is. Ook voor 2018 wordt een verdere activiteitstoename en stijging van de SWIP van 2,8% vooropgesteld.

Hierdoor wordt geschat dat het schijnbaar staalverbruik in Europa verder zal stijgen van 159 Mt in 2017 tot 162 Mt in 2018. Toch wordt dit groter Europees staalverbruik niet eenduidig vertaald in een hogere afzet voor de Europese en Belgische staalindustrie. De import van staal, die de laatste jaren significant gestegen is, kaapt immers de groei weg.

Met bijna 25 Mt is de hoeveelheid ingevoerd staal* in 2017 nagenoeg gelijk aan 2016. Ten opzichte van 2012 is het bijna verdubbeld. Vorig jaar werd Turkije het grootste exportland naar de EU, gevolgd door India. China, traditioneel de grootste exporteur, zakt terug naar een derde plaats, gevolgd door Zuid-Korea, Rusland en Oekraïne.

Naar productfamilie blijven de warmgewalste rollen het meest geïmporteerde product. De invoer van verzinkte staalplaat is de

voorbij twee jaar bijna verdubbeld en staat nu prominent op de tweede plaats. Ook voor de invoer van walsdraad zien we een continue stijging tijdens de laatste jaren.

De import van roestvaste producten bereikt een nieuw record in 2017. Naast koudgewalst roestvast materiaal valt de importstijging van warmgewalst roestvast materiaal op.

Staalproductie in België

De productiecijfers van Belgisch staal voor 2017 laten volgende analyse toe:

- De totale ruwstaalproductie stijgt tot 7.840.000 ton. De opsplitsing naar grote staalfamilies bedraagt 78% "laag-koolstofstaal" en 22% "roestvast of speciaal-gelegeerd staal".
- Naar productiewijze is 69% afkomstig van de "hoogovenroute" en werd 31% bekomen via de "elektrische ovenroute".
- In 2017 werd de kaap gerond van 8 miljoen ton warmgewalste staalrollen.
- Duitsland blijft de grootste afzetmarkt (26%), gevolgd door Frankrijk en België (16%). De export buiten de EU28 bedraagt ±11%.

(*) Exclusief halffabrikaten en roestvast staal

Staalproductie in België

Fig.1a - Staalproductie in België ■ 2017 ■ 2016 ■ 2015

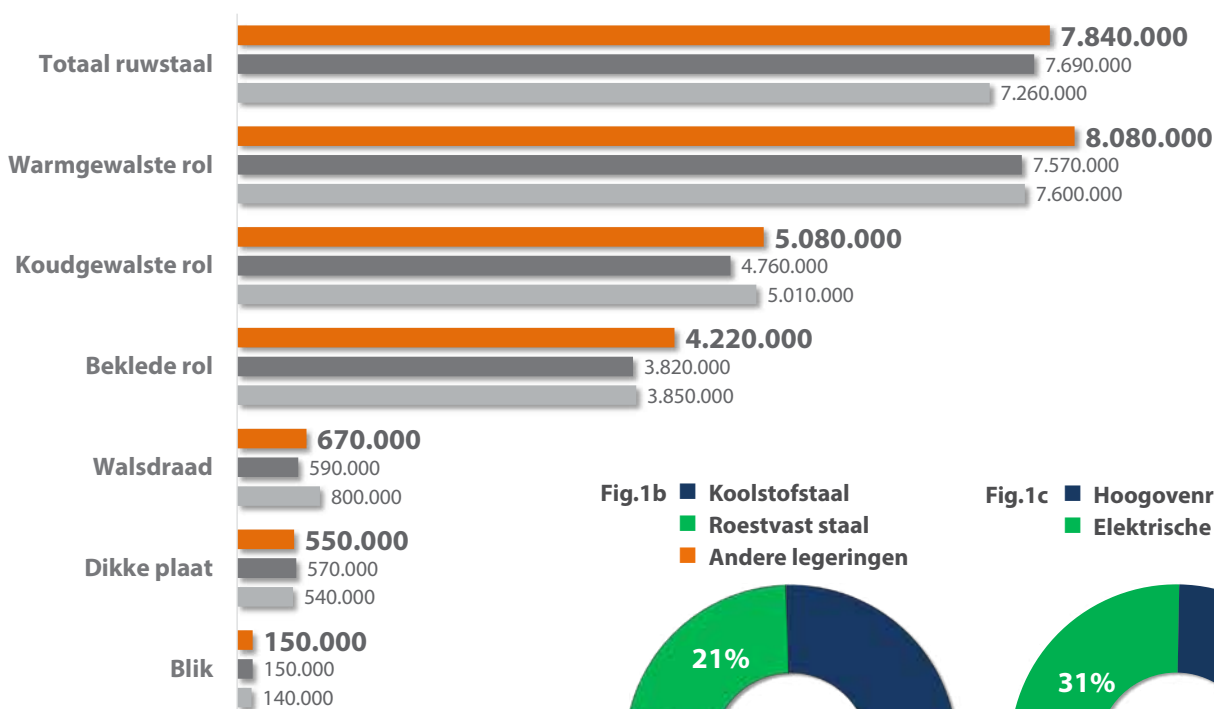

Fig.1b ■ Koolstofstaal
■ Roestvast staal
■ Andere legeringen

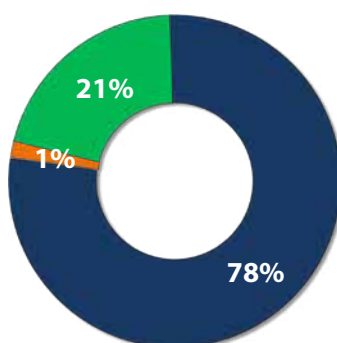
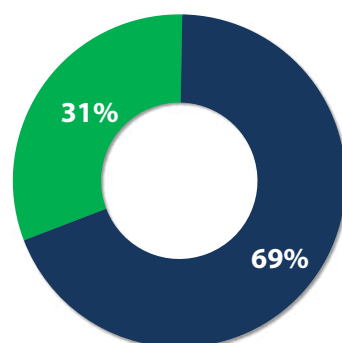
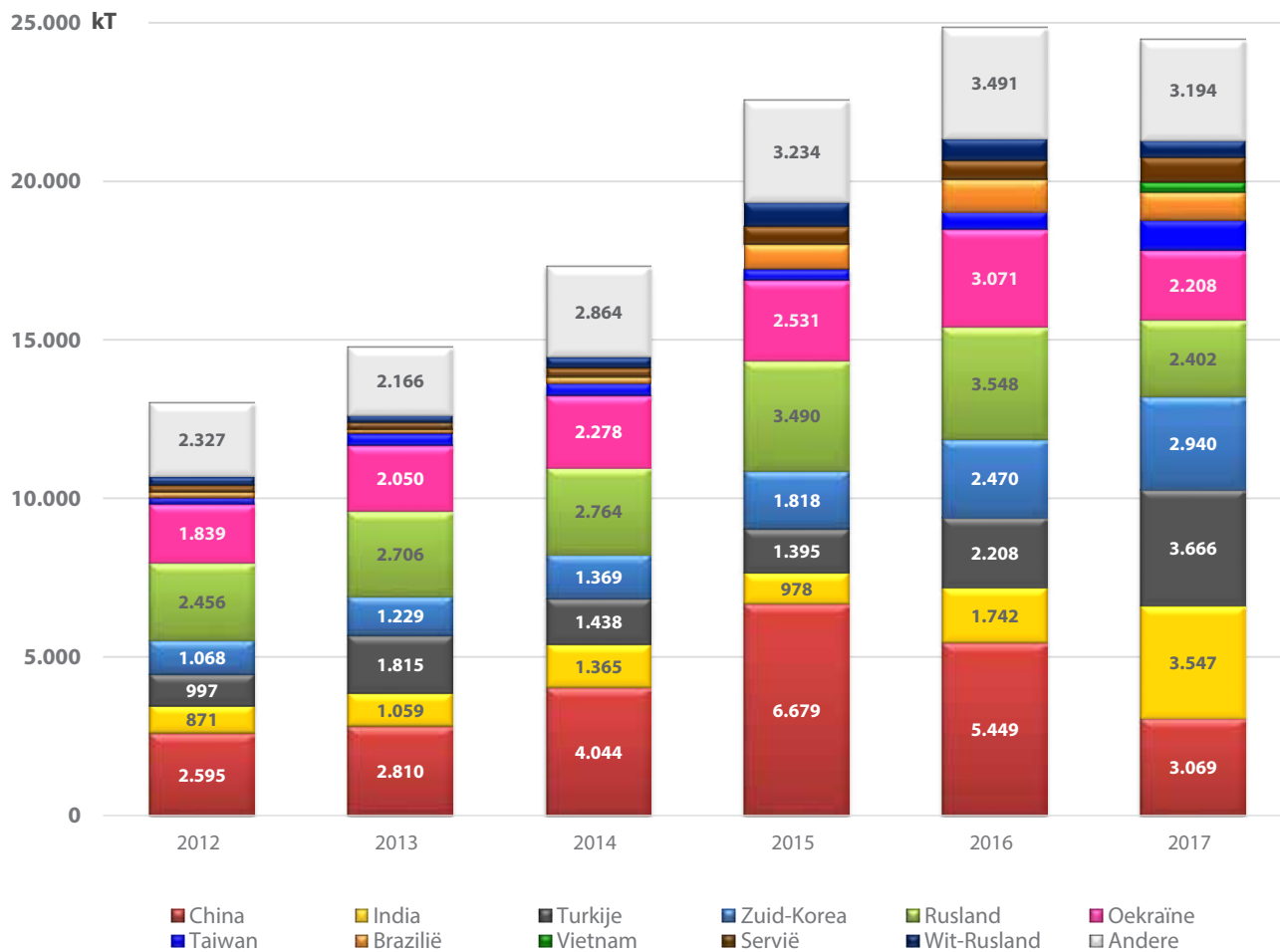

Fig.1c ■ Hoogovenroute
■ Elektrische ovenroute

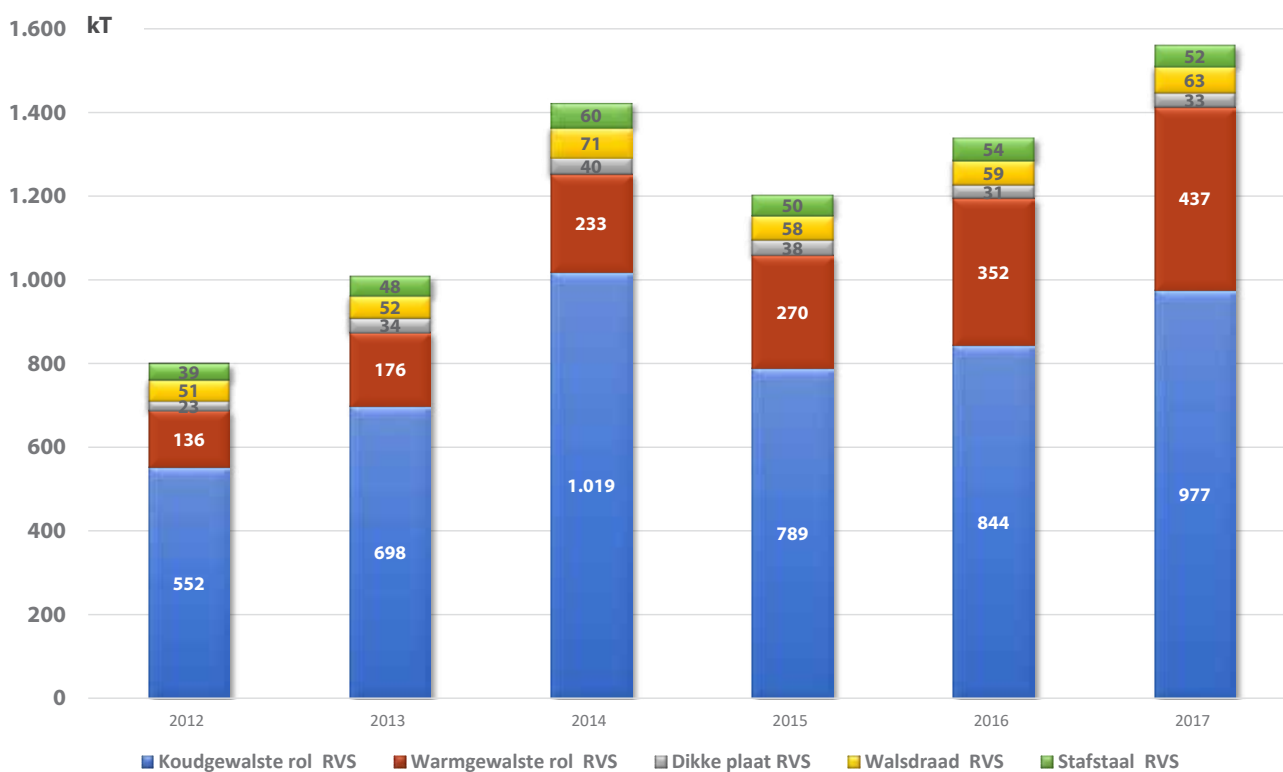

Staalimport in EU28

Koolstofstaal*

Roestvast staal*

(*) Exclusief halffabrikaten

Klimaat en energie

Klimaatbeleid

2017 was een cruciaal jaar waarin het ETS post-2020-mechanisme uiteindelijk goedgekeurd werd tijdens de trilooggesprekken binnen de Europese Unie.

Het Staalindustrie Verbond betreurt echter dat het aangenomen ETS post-2020-mechanisme onvoldoende bescherming biedt tegen het risico op "carbon leakage" voor die Belgische staalondernemingen die behoren tot de 10% meest performante installaties op wereldvlak. Tevens wensen we op transparante wijze en op basis van kwantitatieve gegevens te blijven pleiten voor de integratie van de directe en indirecte koolstofkosten bij het bepalen van de benchmarks en de gratis toegekende rechten.

Het is immers van essentieel belang dat het "level playing field" nageleefd wordt op gebied van klimaatbeleid. Momenteel is het onmogelijk om de CO₂-kosten te verhalen via de Belgische en Europese staalproducten gezien het mondiaal en uiterst concurrentieel karakter van de sector. In afwachting van gelijkaardige engagementen op wereldvlak pleit het Staalindustrie Verbond dan ook voor de invoering van een mechanisme van "border tax adjustment" aan de grenzen van de Europese Unie. Op die manier worden de Belgische en Europese staalondernemingen die zich volledig inzetten in het raam van de klimaattransitie en geïntegreerd zijn in het ETS-mechanisme, niet benadeeld.

Het Staalindustrie Verbond nam het voorbije jaar ook deel aan de reflectie van het Vlaams Gewest inzake het klimaatbeleid 2050.

Energiebeleid

Het Verbond beraadt zich over het Energiepact dat in 2017 goedgekeurd werd door de vier Belgische Ministers voor Energie. Het deelt de vrees van het VBO, UWE en VOKA dat *"het evenwicht tussen de voorradingszekerheid, de kostenbeheersing en het verminderen van de CO₂-uitstoot wordt aangetast"*.

De elektriciteitskost is een essentiële uitdaging voor de Belgische staalindustrie. De studies van Deloitte en PwC tonen aan dat de elektriciteitskost in België voor sectoren zoals de onze aanzienlijk hoger ligt dan in de buurlanden. In 2017 is het Staalindustrie Verbond dan ook blijven ijveren voor de invoering van een Belgische energienorm.

In 2017 had het beleid tot ondersteuning van hernieuwbare energie nog steeds een belangrijke impact op de elektriciteitsfactuur van de Belgische staalondernemingen.

Zo schortte Elia in 2017 de terugbetaling op van de vrijstellingen in het kader van de Waalse Openbare Dienstverplichtingen GSC Elia. Het Verbond pleitte voor de snelle hervatting van de terugbetalingen van de vrijstellingen en de invoering van een mechanisme dat de facturatie voor de Waalse vestigingen niet verder opdrijft. Op 21 september 2017 besloot de Waalse Regering om een nieuw mechanisme in werking te stellen voor de kostenovername van de groene stroomcertificaten. Zo wil ze een stijging van de Elia-toeslag op Waalse groene stroomcertificaten vermijden. Ten gevolge van dit besluit is Elia opnieuw overgegaan tot terugbetaling van de vrijstellingen.

Een sensibiliseringscampagne werd opgezet naar de Waalse overheid inzake een mogelijke compensatie voor de indirecte "carbon leakage"-kost. Een dergelijke tegemoetkoming, reeds aanwezig in Vlaanderen en de buurlanden, vermindert de concurrentiehandicap van onze industrie in het zuiden van het land.

In het kader van de "Accord de branche" die het Waals Gewest en het Staalindustrie Verbond via een overeenkomst verbindt, onderschrijven alle Waalse sites het engagement om de CO₂-uitstoot te verminderen en de prestaties inzake energie-efficiëntie te optimaliseren. Het Staalindustrie Verbond rondde in 2017 zijn Roadmap 2050 af en voerde met succes de methodologische verificatie uit die voorzien is in het kader van dit akkoord.

In Vlaanderen werd besloten om de Energiebeleidsovereenkomsten (EBO) te verlengen tot in 2022. De Vlaamse staalondernemingen maken deel uit van dit verlengingsproces en stellen de noodzakelijke maatregelen in werking voor het verder verbeteren van hun energie- en klimaatprestaties.

Relightingproject bij Aperam Genk

Aperam Genk heeft voor de productiehallen een totaal geïnstalleerd verlichtingsvermogen van 1.13 MW. De traditionele verlichting bestaat voornamelijk uit hogedruk natrium- en halogeenlampen, gekenmerkt door een hoog verbruik, beperkte levensduur en lange opstarttijd. Door de grote hoogte zijn ze bovendien niet makkelijk vervangbaar.

In 2017 werd gestart met het vervangen van de bestaande verlichting door de nieuwste generatie leds conform de verlichtingsnorm EN 12464-1. Het volledige relightingproject loopt tot eind 2019 en zal naast een verbetering van de verlichtingssterkte een besparing opleveren van 6.000 MWh en 2.400 ton CO₂.

Sociale aangelegenheden

Een 'oneven' sociaal jaar wordt traditiegetrouw gekenmerkt door het afsluiten van een interprofessioneel akkoord, dat vervolgens opgemaakt en geconcretiseerd wordt op sectoraal en op ondernemingsniveau.

Dankzij het herstel van de economische conjunctuur – bevorderlijk voor de ondernemingsactiviteit – en de terugkeer naar een 'klasieker' formule van loonenvolp dan voorgesteld in de periode 2015-2016, werd de ondertekening van het Interprofessioneel Akkoord 2017-2018, door alle organisaties vertegenwoordigd in de Groep van 10, mogelijk.

De loonnorm werd in dit Akkoord vastgelegd op 1,1%. Naast het loonluik verlengt het Interprofessioneel Akkoord tal van regelingen inzake eindloopbaan. Het houdt hierbij rekening met de noodzaak tot verhoging van de leeftijdsvoorwaarde voor toegang tot deze stelsels in toepassing met het door de Regering gewenste traject. Tevens hecht het veel belang aan diverse sociale thema's met betrekking tot de noodzakelijke transformatie van onze organisatie modellen.

Op sectoraal vlak is het afsluiten van een akkoord steeds een delicate oefening. Het is namelijk noodzakelijk om het bestaand sectoraal kader te handhaven en tegelijkertijd de sector te plaatsen binnen de ontwikkeling van belangrijke wettelijke stelsels voor de ondernemingen en hun werknemers. De stelsels tot versoepling van de eindloopbaan zijn in dat opzicht de dynamische kern van het akkoord.

De sociale partners hebben eveneens de nadruk gelegd op hun wens om effectief te starten met de werkzaamheden met het oog op de toekomstige harmonisatie van de sectorale kaders voor de paritaire comités van de sector (PC 104 Arbeiders – PC 210 Bedienden). Dit

engagement vertaalt zich in het organiseren van thematische vergaderingen van technische werkgroepen.

Op wetgevend vlak trad in 2017 de wet betreffende werkbaar en wendbaar werk in werking. Deze omvat een belangrijk pakket hervormingen van de sociale wetgeving. Het nut van deze nieuwe reglementeringen bleek echter miniem in de staalsector, rekening houdend met de stand van ontwikkeling inzake wetgevende bepalingen in de ondernemingen. Een aantal maatregelen uit de wet (tijd/loopbaanspaarrekening, glijdende uren, ...) betekenen integendeel zelfs een mogelijke rem op de vlote en consensuele praktijken gangbaar in onze sector.

Opleiding

Inzake de inspanningen van de ondernemingen op gebied van beroepsopleiding hebben de sociale partners eveneens hun wens geuit voor continuïteit van het sectoraal kader. Door goedkeuring van een nieuwe overeenkomst bevat het sectoraal akkoord de nieuwe wettelijke regeling van toepassing vanaf 1 januari 2017. Na afsluiting ervan werden de ondernemingen gestimuleerd om de voorheen bereikte opleidingsniveaus te handhaven.

Wat de opleidingsinspanningen betreft, kenmerkt de sector zich tevens door een hoge mate van opleiding voor de medewerkers. Sinds meerdere jaren ligt het gemiddeld percentage van opgeleide werknemers, zowel voor de arbeiders als voor de bedienden, immers hoger dan 80%. Het aantal opleidingsuren bedraagt ongeveer 54 uren per opgeleide arbeider en 34 uren per opgeleide (gebaremi-seerde) bediende.

Jet Vapor Deposition-productielijn bij ArcelorMittal Luik

In februari 2017 werd bij ArcelorMittal Luik de nieuwe Jet Vapor Deposition-productielijn ingehuldigd door Zijne Majesteit de Koning. De JVD-lijn bekleedt staal in een vacuümkamer waarbij zink door middel van verstuiving op de staalplaat aangebracht wordt. Dit uniek proces is een wereldprimeur die enkel tot stand kwam dankzij een doorbraak in de wetenschappelijke ontwikkeling. Het productieproces leidt tot een kleinere ecologische voetafdruk en verzekert een uitzonderlijk gelijkmatige bekleding die de oppervlakkwaliteit verbetert. Het garandeert een uitstekende hechting van de bekleding, ongeacht de staalsoort, en vermijdt het risico op staal- of zinkoxidatie.

Centrum voor Research in de Metallurgie

Een opmerkelijke ontwikkeling die in het jaar 2017 heeft plaatsgevonden, is de integratie van een R&D-centrum gespecialiseerd in lassen, assembleren en hydraulische technologieën in de CRM-organisatie. Dit leidt tot een belangrijke uitbreiding van de competenties en faciliteiten van de CRM-groep op gebied van nieuwe productieprocessen die gericht zijn op het afleveren van innovatieve metaalproducten & -oplossingen voor de markt. De beschikbare technieken kunnen geïllustreerd worden via het hybride laserstraallassen en de semi-automatische processen.

De CRM-organisatie (262 werknemers einde 2017) werd aldus aangepast door de oprichting van een zesde operationele eenheid, "Innovative Design & Assembly Solutions" genoemd.

Er dient benadrukt te worden dat de gehele CRM-groep opnieuw ISO 9001 gecertificeerd werd voor al zijn activiteiten en ISO 17025 voor tal van meting-, ijking-, analytische en testtechnieken, met inbegrip van een brandtest voor bouwelementen.

In het kader van het MPC-partnerschap met OCAS in Gent werd een nieuwe smeltoven in werking gesteld waarin metalen met een zeer hoog smeltpunt kunnen behandeld worden. Dit maakt het mogelijk om metalen of een mix van voor oxidatie gevoelige metalen te smelten in een goed gecontroleerde atmosfeer (Ar, N₂). Dit zal bijdragen tot het onderzoeken van nieuwe generaties metaalcomponenten.

www.crmgroup.be

Hybride laserstraallassen

Semi-automatisch lassen

De nieuwe boogsmelter

Promotie, informatie staal - Infosteel

Als informatie- en promotiecentrum voor de staalbouwsector draait de werking van Infosteel rond 2 grote assen : enerzijds de promotie en informatie naar opdrachtgevers en architecten, anderzijds informatie voor de staalbouwsector zelf. De beide assen samen moeten er toe leiden dat de toepassingen van staal in de bouwsector op een hoger niveau getild worden, zowel in volume als in kwaliteit.

De meest in het oog springende activiteiten waarbij beide assen samenkomen, zijn de Staalbouwdag en de Staalbouwwedstrijd. In 2017 vond de Staalbouwdag in Luxemburg plaats, met nog meer ruimte voor partners en netwerking. In 2018 wordt de Staalbouwdag opnieuw in België georganiseerd en focust de Staalbouwwedstrijd ook op de Belgische projecten.

Daarnaast werd in 2017 ook de ingeslagen weg van de organisatie van gespecialiseerde staalopleidingen verder gezet.

Boeiende realisaties van Belgisch-Luxemburgse staalprojecten werden in de kijker gezet in het Info-Steel-magazine, waarvan weer 3 edities gepubliceerd werden. Het actuele nieuws uit de sector werd ook opnieuw verspreid via een digitale newsletter.

Een belangrijk element in de informatieverbreiding van Infosteel is de website. De vele tienduizenden bezoekers per jaar bewijzen de belangrijkheid ervan. Naast technische informatie bevat de website ook een schat aan voorbeelden van realisaties met staal, en niet in het minst informatie over de leden van Infosteel.

In 2018 zal, naast bovenstaande activiteiten, een actievere aanwezigheid op de sociale media en een nieuwe "online informatie tool" opgezet worden. Daar waar mogelijk en opportuun wordt de samenwerking met de internationale zusterorganisaties verbreed.

www.infosteel.be

One On One, Luxemburg, Moreno Architecture, Staalbouwwedstrijd 2017 - foto Andrés Lejona

Info-Steel magazine

Opleiding staalkennis - foto JVDB

Staalindustrie Verbond

Ravensteinstraat 4, 1000 Brussel - T. +32 (0)2 509 14 11 - www.steelbel.be - E. kristel.bijnens@steelbel.be

GSV is de beroepsvereniging van de Belgische staalindustrie

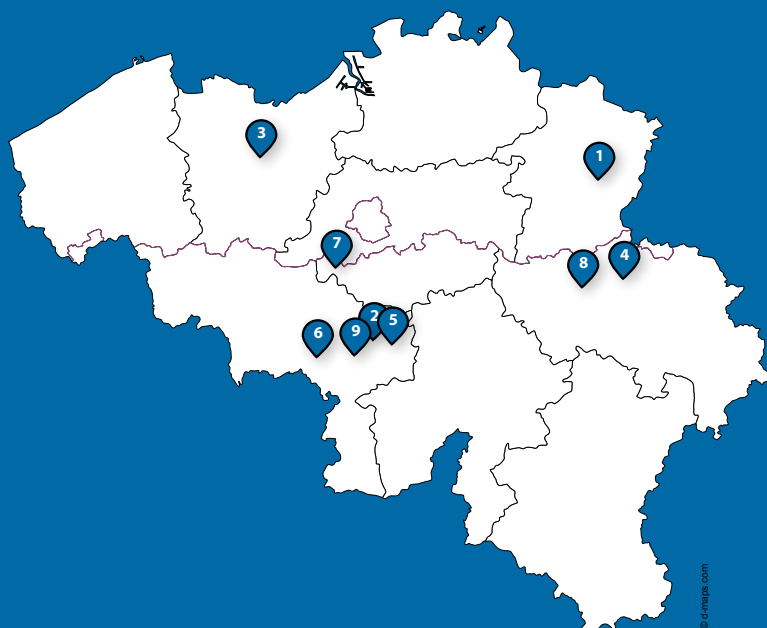
Samenstelling Raad van Bestuur (op 31.12.2017)

Voorzitter	Wim VAN GERVEN	Chief Executive Officer Flat Carbon Europe, Business Division North ARCELORMITTAL SA
Vice-Voorzitter	Carlo MORETTIN	General Manager Châtelet Plant, APERAM CHÂTELET
Bestuurders	Guy BONTINCK	Directeur Human Resources, ARCELORMITTAL GENT
	Ben DE VOS	Chief Executive Officer, NLMK INTERNATIONAL B.V.
	Gert HEYLEN	General Manager Genk Plant, APERAM GENK
	Bertrand LEJEUNE	Directeur Generaal, SEGAL / GROUPE TATA STEEL
	Luc LIBERSENS	Plant Manager, INDUSTEEL BELGIUM SA / GROUPE ARCELORMITTAL
	Manfred VANVLIERBERGHE	Chief Executive Officer, ARCELORMITTAL BELGIUM
	Angelo RIVA	Gedelegeerd Bestuurder, THY-MARCINELLE SA / GROUPE RIVA

GSV-directie

Directeur Generaal Philippe COIGNÉ

Leden (op 31.12.2017)

1. Aperam Genk - www.aperam.com
2. Aperam Châtelet - www.aperam.com

ArcelorMittal

3. ArcelorMittal Gent - <https://belgium.arcelormittal.com>
4. ArcelorMittal Liège - <https://belgium.arcelormittal.com>
5. Industeel Belgium - www.industeel.info

6. NLMK La Louvière - www.eu.nlmk.com
7. NLMK Clabecq - www.eu.nlmk.com

8. Segal (Tata Steel) - www.tatasteeleurope.com

9. Thy-Marcinelle (Group Riva) - www.thy-marcinelle.com